

NARODOWY
BANK POLSKI

Zaopatrywanie w walutę polską warsztat z przepisów dla praktyków - zarządzenie nr 19/2016 Prezesa NBP

Departament Emisyjno-Skarbcowy
Kongres Obsługi Gotówki, 6 września 2023 r.

Agenda

Część teoretyczna

- 1 Ogólna charakterystyka zaopatrywania banków w walutę polską
- 2 Pobieranie z NBP i odprowadzanie do NBP waluty polskiej
- 3 Sposób przeliczania i sortowania waluty polskiej
- 4 Sposób pakowania i oznaczania opakowań waluty polskiej
- 5 Informacje dotyczące zaopatrywania

Studia przypadku

- 1 Zaopatrywanie
- 2 Różnica kasowa
- 3 Odrzucenie odprowadzenia

1.

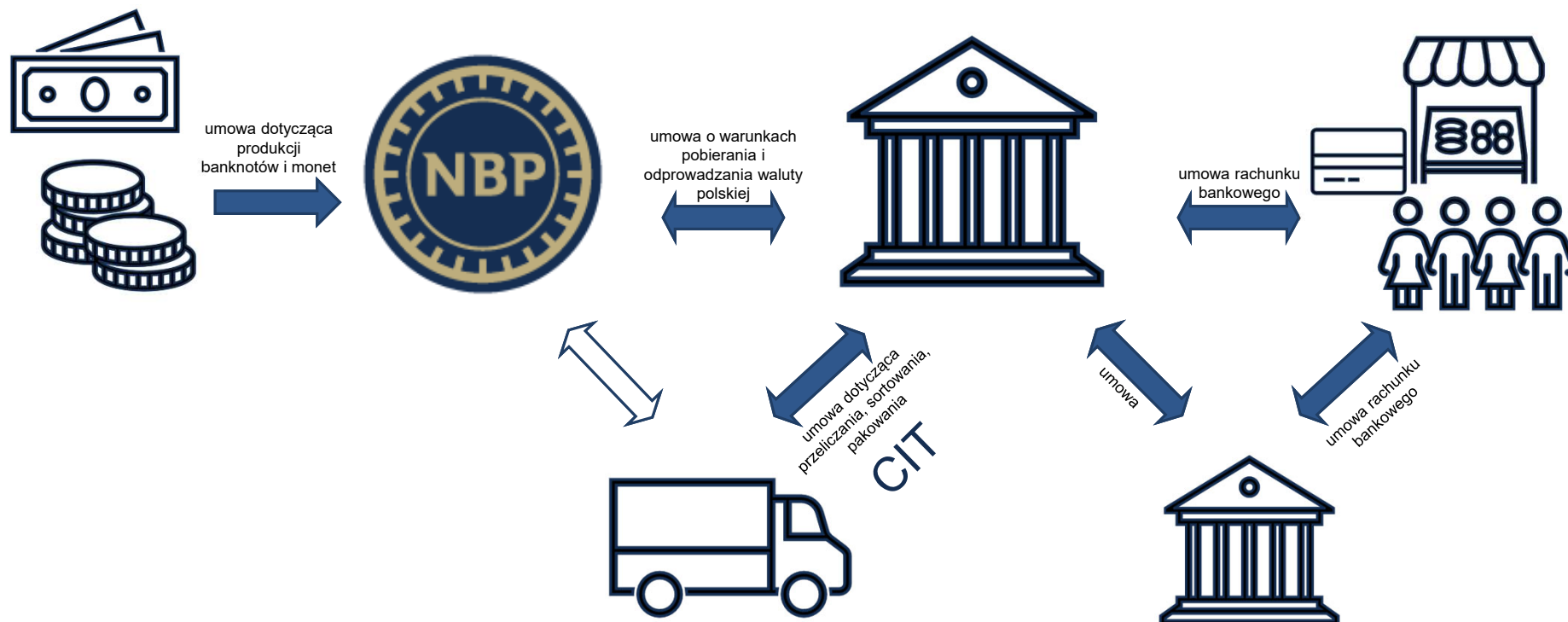
Ogólna charakterystyka zaopatrywania banków w walutę polską

Zaopatrywanie – podstawa prawna

- Zarządzenie 31/2013 Prezesa NBP - wymiana zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych waluty polskiej
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości - zatrzymywanie znaków pieniężnych podejrzanych co do autentyczności

Zaopatrywanie - uczestnicy

Zaopatrywanie – umowa

Banki w umowach określają:

- warunki pobierania i odprowadzania banknotów lub monet
- sposób postępowania w przypadku stwierdzenia uszkodzenia opakowania, oznaczenia albo stwierdzenia różnicy kasowej
- oznaczanie opakowań etykietą GS1-128
- przedsiębiorcę (w przypadku powierzenia wykonywania czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet)
- inny niż w zarządzeniu sposób pakowania i oznaczania banknotów i monet

BANK

NBP

BANK

BANK

Zaopatrywanie – umowa

Zaopatrywanie w worki przesyłkowe, worki zbiorcze, woreczki jednostkowe oraz inne opakowania i ich oznaczenia we własnym zakresie – § 4 ust. 3

BANK

NBP

BANK

BANK

2.

Pobieranie z NBP i odprowadzanie do NBP waluty polskiej

Pobieranie z NBP i odprowadzanie do NBP waluty polskiej

Pobieranie z NBP i odprowadzanie do NBP waluty polskiej

monitorowanie i rejestrowanie sprawdzania sumarycznego, przeliczania, sortowania oraz sprawdzania autentyczności banknotów lub monet pobranych z NBP
§ 6 ust. 1

sprawdzanie sumaryczne, przeliczanie, sortowanie oraz sprawdzanie autentyczności banknotów lub monet pobranych z NBP może odbywać się w obecności drugiego pracownika przy zapewnieniu możliwości wzajemnej obserwacji
§ 6 ust. 2 umowa (w przypadku awarii)

przekazywanie do NBP kwartalnych informacji sprawozdawczych określonych przez NBP w umowach
§ 7 ust. 4 pkt 2

odprowadzanie banknotów i monet bez podziału na banknoty lub monety nadające się i nienadające się do obiegu (w tzw. jednym strumieniu) - opakowania banknotów lub monet zawierające litery „ON”
§ 24 ust. 2

opakowań sformowanych przez NBP lub producenta można
1) nie sortować banknotów
2) nie przeliczać nie sortować i nie sprawdzać autentyczności monet w rulonach i saszetkach, o ile umowy, tak stanowią **§ 25 ust. 5**

3.

Sposób przeliczania i sortowania waluty polskiej

Zaopatrywanie – sposób przeliczania i sortowania waluty polskiej

Przeliczanie i sortowanie

przy użyciu
urządzeń

banknoty przeznaczone do urzędzeń obsługiwanych przez klienta –
wymóg przeliczania, sortowania oraz sprawdzania autentyczności banknotów **przy użyciu urzędzeń** (np. sorterów).

ręczne

10-procentowy limit ręcznego przeliczania, sortowania oraz sprawdzania banknotów pod kątem autentyczności w danym kwartale.

$$\frac{\text{liczba banknotów procesowanych ręcznie nadających i nienadających się do obiegu}}{\text{liczba procesowanych banknotów (maszynowo i ręcznie) nadających i nienadających się do obiegu}} \leq 10\%$$

Zaopatrywanie – sposób przeliczania i sortowania waluty polskiej

w trakcie przeliczania, sortowania oraz sprawdzania autentyczności banknotów sprawdza się ich jakość obiegową, stosując kryteria określone w zarządzeniu § 7 ust. 2

urządzenia, które przeliczają i sortują oraz sprawdzają autentyczność banknotów powinny spełniać wymagania określone w zarządzeniu oraz klasyfikować banknoty zgodnie z zarządzeniem § 7 ust. 3

banki informują NBP o przeprowadzonych testach typów urządzeń.
Instrukcja w zakresie przeprowadzania ww. testów jest udostępniona na stronie internetowej NBP. § 7 ust. 4 pkt 1

4.

Sposób pakowania i oznaczania opakowań waluty polskiej

Zaopatrywanie – opakowania banknotów

	NBP	BANK	BANK	NBP
 <p>paczka</p>		banknoty nadające się do obiegu	„ON” <i>banknoty nadające się do obiegu</i>	
 <p>wiązka</p>		banknoty nadające się do obiegu	„ON” <i>banknoty nadające się do obiegu</i>	
 <p>puddo (producent)</p>		banknoty nadające się do obiegu	✘	
 <p>worek przesyłkowy worek zbiorczy</p>		banknoty nadające się do obiegu	„ON”	

Zaopatrywanie – opakowania monet

	NBP	BANK	BANK	NBP
 <p>rulon</p>	monety nadające się do obiegu		✗	
 <p>saszetka (producent)</p>	monety nadające się do obiegu		✗	
 <p>pakiet woreczek jednostkowy z rulonami woreczek jednostkowy z monetami luzem</p>	monety nadające się do obiegu		✗	
 <p>worek zbiorczy: saszetki, pakiety lub woreczki jednostkowe z rulonami, woreczki jednostkowe z monetami luzem</p>	monety nadające się do obiegu		✗	
 <p>worek zbiorczy monety luzem</p>	✗			„ON”

Zaopatrywanie – oznaczenie opakowań

- plomba samozaciskająca
- przywieszka do:
 - worka przesyłkowego
 - worka zbiorczego
 - woreczka jednostkowego
 - przywieszka z pakietu
- etykieta z wiązki

BANK

BANK

Zaopatrywanie – oznaczenie opakowań

Przykładowa etykieta GS1-128 na wiązce

Nazwa Banku **5/1**

PACK DATE/DATA PAKOW.: DD.MM.RRRR XXXXXXXXX

wiązka 1 000 szt.

GTIN: 059033519XXXXX SERIAL/NR SERYJNY: XXXXXX

(01) 059033519XXXXX (13) RRRMDD (21) XXXXXX

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek przesyłkowy (plomba samozaciskająca)

Nazwa Banku **1/2**

PACK DATE/DATA PAKOW.: DD.MM.RRRR XXXXXXXXX

COUNT/LICZBA: **10 x wiązka 1 000 szt.**

SSCC: 0590XXXXXXXXXXXXXXX CONTENT/ZAW.: 059033519XXXXX

(02) 059033519XXXXX (13) RRRMDD (37) 10

(00) 0590XXXXXXXXXXXXXXX

NBP

BANK

BANK

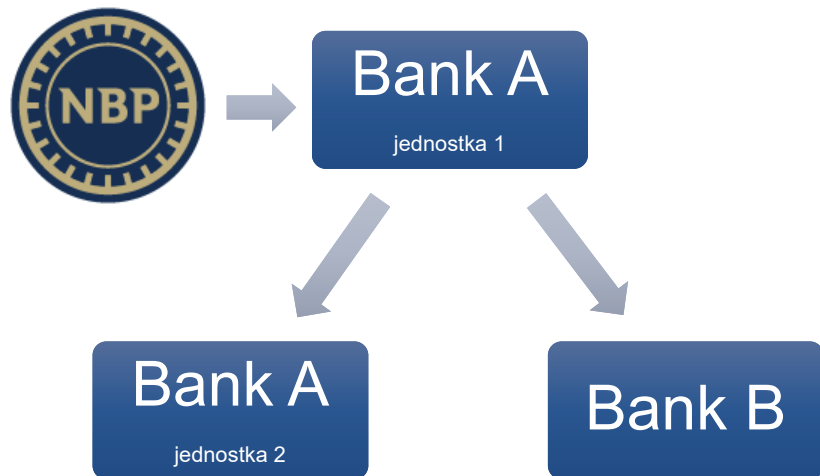
NBP

Studia przypadku

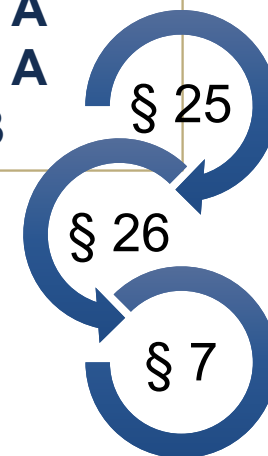
Zaopatrywanie – studium przypadku I

Jednostka organizacyjna **1** banku A pobrała banknoty i monety waluty polskiej z oddziału okręgowego NBP. Następnie odprowadziła monety do jednostki organizacyjnej **2** banku A, a banknoty do jednostki organizacyjnej banku B.

Jakie czynności powinna wykonać:

- jednostka organizacyjna **1** banku **A**
- jednostka organizacyjna **2** banku **A**
- jednostka organizacyjna banku **B**

Różnica kasowa – studium przypadku II

Jednostka organizacyjna banku przekazała do oddziału okręgowego NBP z którego pobrała walutę polską protokół stwierdzenia różnicy kasowej oraz folię z podartą etykietą GS1-128, w którą zapakowana była wiązka.

- Czy różnica kasowa powinna być uznana?
- Jakie błędy formalne i uchybienia są najczęściej popełniane?

Odrzucenie odprowadzenia – studium przypadku III

Jednostka organizacyjna banku przekazała do oddziału okręgowego NBP komunikat zgłoszenia odprowadzenia waluty polskiej. Oddział okręgowy NBP przyjmując walutę polską stwierdził niezgodność numeru SSCC ze zgłoszeniem odprowadzenia i odrzucił ten komunikat.

Jakie czynności powinna wykonać jednostka organizacyjna banku po odrzuceniu zgłoszenia odprowadzenia waluty polskiej?

5.

Informacje dotyczące zaopatrywania

Zaopatrywanie – niezbędne adresy

- ❑ Tekst jednolity zarządzenia 19/2016:

<https://dzu.nbp.pl/legalact/2020/28/>

- ❑ Testy urządzeń:

<https://nbp.pl/banknoty-i-monety/testy-urzedzen/>

- ❑ Sprawozdawczość banków na potrzeby statystyki obrotu gotówkowego:

<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/sprawozdawczosc-dla-nbp-przekazywana-przez-banki/>

- ❑ Rada do spraw obrotu gotówkowego:

<https://nbp.pl/banknoty-i-monety/rada-do-spraw-obrotu-gotowkowego/>

- ❑ Dane o obrocie gotówkowym (struktura obiegu, przychody i rozchody (zaopatrywanie), rotacja):

https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/struktura-obiegu.html

- ❑ Raporty o obrocie gotówkowym:

<https://nbp.pl/publikacje/cykliczne-materialy-analityczne-nbp/raporty-o-obrocie-gotowkowym/>

Pytania i odpowiedzi

NARODOWY
BANK POLSKI

Departament Emisyjno-Skarbcowy

Sekretariat

Sekretariat.DES@nbp.pl

